THE DAILY HEBREW JOURNAL
H. Winberg, Pres. & Gen. Mgr.
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
PUBLISHED BY
— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —
251 - 253 Queen Street West Telephone Adelaide 3967
Subscriptton Rates $5.00 Per Year
Single Copy — 2 Cents
Entered as Second Class Mail Matter at C.P.O. Toronto Ontario January 22nd. 1913

אן אומזיסטער טומעל

פארהאן נאך היינט פיעלע פלעצער, וואו די באנריעפען שטאאט, נאציע און רעליגיע, זענען ענג אויסגעמישט, און אין יענע ערטער געהט דאס אלעס צוזאמען. איז א וואונדער וואס אין מאנכע ערטער געהט די קירכע און דער שטאאט צוזאמען?

די קירכע און דער שטאאט זענען איינס, — אמאהל איז עס געווען די הערשענדע דאקטרין איבעראל, אבער אונטער'ן איינפלוס פון דער מאדאם דעמאקראטיע, האט זיך עס אנגעהויבען פאנאנדערצוטיילען, און מען קוקט שוין אויף דעם היינט, ווי אויף צוויי באזונדערע זאכען, וועלכע האבען איינס צום אנדערען קיין שיכות ניט. וואס צו דער קירכע איז צו דער קירכע, און וואס צו לייט איז צו לייט. דאס ווערט אנגעהויבען דורכגעפיהרט צו ווערען אין פיעלע פון די לענדער, וואו די קירכע און דער שטאאט זענען שוין זייט לאנג צוויי באזונדערע זאכען.

קאנאדע, די פאראייניגטע שטאאטען און א רייהע אנדערע לענדער, דארט איז שוין לאנג די קירכע אבגעטיילט פונ'ם שטאאט. דאך ווי ווייט איז עס פון דער ווירקליכקייט.

דער קאנאדער שטאאט איז שוין זייט לאנג ניט קיין רעליגיעזער, און דאך זענען זיי דאך אנאפיציעל איינס און דאס זעלבע.

דאס ווייסען אלע, דאס פיהלט מען אויף שריט און טריט, אבער עס איז א זאך, צו וועלכער מען קען זיך גאר ניט העלפען. אפיציעל זענען דאס באמת צוויי באזונדערע זאכען, אבער אונאפיציעל איז דאס נאך אלעס איינס. דאס ווייסען אלע, דאס איז שייך אונזער פאלקס ערציהונג סיסטעם, די „פאבליק סקוהל".

די זאך איז שוין אן אלטע, און קיינער האט עס ניט באריהרט.

האט אבער עטוואס יעצט פאסירט, וואס האט די זאך אויף דאס ניי אויפגעהויבען און פאר אן „אישו" געמאכט.

די פאלקס - שולען פאר קינדער - ערציהונג אין אנטאריא, שטעהען אלע אונטער דער אויפזיכט פונ'ם אנטאריער מיניסטעריום פאר בילדונג, מיט א מיניסטער בראש

ביז מיט עטליכע טעג צוריק, האט דעם פארטפעל פון דעם פראוינצ־ציעלען בילדונגס - מיניסטעריום געהאלטען דר. פיין, לעצטענס אבער, האט פרעמיער הוירסט רעארגאניזירט זיין קאבינעט, און דעם פארטפעל פון בילדונגס - מיניסטער האט ער געגעבען צו דר. ח. דזשיי. קאדי, וועל־כער איז צו דער זעלבער צייט אויך רעקטאר פון דער סט. פאול קירכע, און דא איז ענטשטאנען דער טומעל.

די קירכע און דער שטאאט מוזען זיין אבגעטיילט, איז געווארען דער געשריי, וועלכער איז בעזונדערס שטארק אין דער רעאקציאנערער פרעסע, אין די צייטונגען פון דעם „טעלעגראם" שניט דר. קאדי מוז זיינען געהאט צו קריגען וועגן זיי האבען זייער לעצטען דרייזו אנגעפאנגען. מיט דעם לעצטען דרייזו האט דייטשלאנד אויף בדעה געהאט צו צוברעכען די ענ־גלישע ארמיי, אבער דאס קען זי שוין ניט טאן ווען עס זאל איהר זאנאר געלינגען צו קריגען דעם „טשאנעל". די ענגלישע און פראנצויזישע ארמייען יוי־לען דורך דעם ניט צושיידעט ווערען און די ענגלישע ארמיי וועט נאך אליין האבען א פרייען וועג אום צוריקצוציהען זיך צו מערב זייט, ווען זי וועט דאס גע־פינען פאר נויטיג

מאכענדיג דערפון אלעס א סך הכל, קען מען זאגען, דאס דער גרעסטער מיי־ליטערישער זיעג וואס די דייטשען קענען האבען דיעזען יאהר איז דאס וואס זיי וועלען פילייכט פארכאפען די טשאנעל האפענס און צווינגען די ענגלישע ארמיי אז זי זאל זיך צוריקציהען צו מערב זייט פון דעם סאם, אבער אין פאל ווען דאס זאל פאסירען, און די עליים זאלען דורך דעם קריגען א טעריטאריעלען פערלוסט וועלען אבער דערפאר זייערע מיליטערי־שע פאזיציאנען בעדייטענד שטארקער ווערען, זייער פראנט וועט ווערען פיעל קלענער און מעהר קאנצענטרירט, און די געפאהרען פון זייער יעצטיגער געגע־גראפישער לאגע איבער דעם נארטהערען טייל פון פראנקרייך וועט ווערען פאר זיי אונבעדייטענד.

און ייעצט קומט א צווייטע מיליטערי־שע פראגע, און נעמליך: צו וועלען די עליים זיין איבערשטאנד צו ווערען די אנ־גרייפער נאכדעם ווי די דייטשען וועלען האבען שוין אויסגענוצט זייער רעזערוו? אבער לויט דער אינפארמאציאן וואס מיר בעזיצען שיינט דיעזעס צו זיין אן אונמעגליכקייט, סיידען אז דייטשלאנדס ארמיי זאל צוזאמענגעבראכען ווערען, וואס דאס איז פונקט אזוי אונמעגליך ווי עס איז אונמעגליך דאס צו ערווארטען פון די עליים ארמייען. גענעראל פאש האט ניט קיין גרעסערע ארמיי פון דיא דייטשען. די אמעריקאנער ארמיי וועל־כע בעוועגט זיך יעצט מיט א „טערקווייר־דיגער שנעלקייט, וועט אבער דאך ניט פערטיג זיין דיעזען יאהר פיר גרויסע און וויכטיגע אפעראציאנען. דאס בעס־טע וואס מען קען טהאן דיעזען יאהר מיט יד אמעריקאנער סאלדאטען איז צו בענוצען זיך מיט זיי אין די שטילערע טהיילען פון דעם ענגלישען און פראנ־צויזישען פראנט, וואו זיי קענען ביז א געוויסען גראד זיי בלויז ארויסהעלפען.

וואס מען קען אין אלגעמיין ער וואר־טען איז אז פאש וועט פערברויפען זיין ארמיי מיט גרויס שפארזאמקייט. ער וועט יערעפאלס ניט וועלען בלייבען הינטערשטעלען אין פערגלייך מיט הינ־דענבורגס ארמיי, פיליייכט וועט ער מעהר אין א געוויסער מאס איבערשטי־גען, אבער ניט אזוי שטארק אז ער זאל זיין אומשטאנד צו פערנעהמען דיא פאז־ציאן פון אן אנגרייפער, נאכדעם ווי ער און הינדענבורג וועלען ארום אקטא־בער צייט האבען פערלוידען פון א מיי־ליאן ביז אנדערטהאלבען מיליאן מענ־שען אויף יעדער זייט אלס רעזולטאט פון דעם גרויסען קאמפיין וואס וועט זיך באלד אנפאנגען.

די פראבלעמע פון גענעראל פאש איז אלזא ניט צו יוערען דער אנגריפ־ביי דער ענדע פון דעם דייטשען דרייזו. ער קען ניט ערווארטען צו האבען א רע־זולט גרויס גענוג פיר אזא אונטערנע־מונג. זיין איינפאכע דיעזען יאהר איז בלויז אבצוהאלטען די דייטשען זיי־א מאנען אזוי פיעל פערלוסטען ווי נור מעגליך, און זיך אליין אזוי וועניג פער־לוסטען ווי מעגליך, אום אז אין 1919 לען דורך דעם ניט צושיידעט ווערען און די ענגלישע ארמיי וועט נאך אליין האבען א פרייען וועג אום צוריקצוציהען זיך צו מערב זייט, ווען זי וועט דאס גע־פינען פאר נויטיג

מאכענדיג דערפון אלעס א סך הכל, קען מען זאגען, דאס דער גרעסטער מיי־ליטערישער זיעג וואס די דייטשען קענען האבען דיעזען יאהר איז דאס וואס זיי וועלען פילייכט פארכאפען די טשאנעל האפענס און צווינגען די ענגלישע ארמיי אז זי זאל זיך צוריקציהען צו מערב זייט פון דעם סאם, אבער אין פאל ווען דאס זאל פאסירען, און די עליים זאלען דורך דעם קריגען א טעריטאריעלען פערלוסט וועלען אבער דערפאר זייערע מיליטערי־שע פאזיציאנען בעדייטענד שטארקער ווערען, זייער פראנט וועט ווערען פיעל קלענער און מעהר קאנצענטרירט, און די געפאהרען פון זייער יעצטיגער געגע־גראפישער לאגע איבער דעם נארטהערען טייל פון פראנקרייך וועט ווערען פאר זיי אונבעדייטענד.

און ייעצט קומט א צווייטע מיליטערי־שע פראגע, און נעמליך: צו וועלען די עליים זיין איבערשטאנד צו ווערען די אנ־גרייפער נאכדעם ווי די דייטשען וועלען האבען שוין אויסגענוצט זייער רעזערוו? אבער לויט דער אינפארמאציאן וואס מיר בעזיצען שיינט דיעזעס צו זיין אן אונמעגליכקייט, סיידען אז דייטשלאנדס ארמיי זאל צוזאמענגעבראכען ווערען, וואס דאס איז פונקט אזוי אונמעגליך ווי עס איז אונמעגליך דאס צו ערווארטען פון די עליים ארמייען. גענעראל פאש האט ניט קיין גרעסערע ארמיי פון דיא דייטשען. די אמעריקאנער ארמיי וועל־כע בעוועגט זיך יעצט מיט א „טערקווייר־דיגער שנעלקייט, וועט אבער דאך ניט פערטיג זיין דיעזען יאהר פיר גרויסע און וויכטיגע אפעראציאנען. דאס בעס־טע וואס מען קען טהאן דיעזען יאהר מיט יד אמעריקאנער סאלדאטען איז צו בענוצען זיך מיט זיי אין די שטילערע טהיילען פון דעם ענגלישען און פראנ־צויזישען פראנט, וואו זיי קענען ביז א געוויסען גראד זיי בלויז ארויסהעלפען.

וואס מען קען אין אלגעמיין ער וואר־טען איז אז פאש וועט פערברויפען זיין ארמיי מיט גרויס שפארזאמקייט. ער וועט יערעפאלס ניט וועלען בלייבען הינטערשטעלען אין פערגלייך מיט הינ־דענבורגס ארמיי, פיליייכט וועט ער מעהר אין א געוויסער מאס איבערשטי־גען, אבער ניט אזוי שטארק אז ער זאל זיין אומשטאנד צו פערנעהמען דיא פאז־ציאן פון אן אנגרייפער, נאכדעם ווי ער און הינדענבורג וועלען ארום אקטא־בער צייט האבען פערלוידען פון א מי־ליאן ביז אנדערטהאלבען מיליאן מענ־שען אויף יעדער זייט אלס רעזולטאט פון דעם גרויסען קאמפיין וואס וועט זיך באלד אנפאנגען.

די פראבלעמע פון גענעראל פאש איז אלזא ניט צו יוערען דער אנגריפ־ביי דער ענדע פון דעם דייטשען דרייזו. ער קען ניט ערווארטען צו האבען א רע־זולט גרויס גענוג פיר אזא אונטערנע־מונג. זיין איינפאכע דיעזען יאהר איז בלויז אבצוהאלטען די דייטשען זיי־א מאנען אזוי פיעל פערלוסטען ווי נור מעגליך, און זיך אליין אזוי וועניג פער־לוסטען ווי מעגליך, אום אז אין 1919 זאל זיך שדשט אנפאנגען א קאמפיין, הונדענבורג וועדער זעהט דאס אלעס, און ער וויל קריגען זיין געפאלכטען זיעג איידער אמעריקא וועט פאלקאם פערטיג ווערען מיט איהר ארמיי.

און יעצט קומען מיר צו א דריטען פונקט: איז פראנקען א מעגליכקייט אז דאס ענגלישע אדער פראנצויזישע פאלק זאלען אזוי צוזאמענגעבראכען אז דאס זאל זיך מוזען אברופען אויף דער מיליי־טערישער סיטואציאן און אז די בעפעל־קערונג פון נארדערען פראנקרייך זאל מוזען זיך ארויסציהען פון זייער טע־ריטאריע? איך גלויב דאס ניט, אין פון די פעראנטוואורטליכע באריכטען וואס קומען צו מיר פון ענגלאנד און פראנקרייך איז נאנץ קלאהר צו זעהען, דאס א צוזאמענברעכען פון דיעזע פעל־קער אין דעם יעצטיגען מאמענט איז אן אונמעגליכקייט.

און וואס אבבעלאנגט וויען ער דייטש לאנד קען מען אויף דאס זעלבע בעהויפ־טען. דייטשלאנד האט פיד זיך ארגאנ־זירט די איסט, און האט געמאכט א בע־דייטענדען רעזולט אין דער יוועסט.

דייטשלאנד וועט געווים אויף פארע־רען אז מען זאל זי לאזען אנהאלטען פיר זיך אלעס וואס זי האט ערווארבען אין דער איסט.

פאר איהר וועט דאס זיין איינפאך א לעבענס פראגע, נאכדעם ווי אלע וועלט מארקעטס זיינען פיר איהר פערשלאסען געווארען. דייטשלאנד וויים, דאס אויב זי וועט ניט אנהאלטען איהרע פארנומענע טיילען פון רוסלאנד, און אויב זי זאל ניט קריגען איהר אויבער־מאכט איבער דר באלקאנען, דאן קומט איהר אויס בוכשטעבליך צו רואינירט ווערען אלס נאציאן. פון דער צווייטער זייט אבער וויסען די עליים דאס אויב זיי דערלאזען דייטשלאנד צו בעהערשען רוסלאנד, די באלקאנען און דעם שווארצ־ים, דאן מיינט דאס זיכער דיא מיליי־טערישע מעכטע מלחמות, און דאס איז דאס געגען וואס די עליים קעמפפען יעצט אזוי ביטער.

דיעזער פאקט ווערט יעצט בעגריפען פון דעם גאנצען דייטשען פאלק, און מען קען דורך דעם ביז א געוויסען גראד ערקלעהרען די איינקייט וואס הערשט יעצט צווישען דעם דייטשען פאלק. זיי זעהן קלאהר אז זיי ערווארטעט א גא־ציאנאלער חורבן, און דער איינציגער אויסוועג דענקען זיי, איז צו קריגען וואס מעהר עראבערונגען און שאדענערזאץ.

און וועגן דער יעצטיגער קאמפיין וועט זיך ענדיגען און דייטשלאנד וועט נאך אמאל אנפאנגען איהרע פרידענס מא־ניעווערס, וועלען איהרע פאדערונגען ווי דער אמאל זיין אזעלבע דאס די עליים וועלען זיי בלויז קענען אנגענעמען דאן ווען זיי וועלען בעזיגעט, און בע־זיעגט וועלען זיי זיכער ניט זיין, און זיי וועלען נאך האבען הינטער זיך א נייע און פרישע מאכט אין דער אמעריקאנער ארמיי, וועהרענד דייטשלאנדס קרעפטען אזוי גוט ווי זייערע אינענע וועלען זיין אויסגעבאטערט, אדער אס וועניגסטענס פארברויכט אזוי, אז צו טראכטען וועגען אזא דרייזו ווי דער ווי זיי פיהרען יעצט אן וועט נאר קיין מעגליכקייט ניט זיין.

וואס אנבעלאנגט דער פראגע וועגען א הונגער אין דייטשלאנד וואס קען מא־כען דאס פאלק רעוואלטירען קען מען פיליייכט זיך פארשטעלען אז דאס פאלק זאל רעוואלטירען, אבער צו קיין בע־דייטענדע רעזולטאטען, וועט דאס ניט פיהרען. רוסלאנד איז דורך הונגער גע־פיהרען. דער בטלן איז אונפערמייד־ליך ווי דער טויט אליין. ער קריכט אריין אין אלע וועגען, ער בעהאלט זיך אונ־טער אלערליי מאסקעס, ער איז יונג, אלט, לייסט אן אנארכיסט, א ציוניסט, א רע־פארמער אדער ארטאדאקס, אבער ער קען זיך פון מיר מעהר ניט בעהאלטען. ווייל איך קען איהם צו גוט. ווייל איך האב פאר דעם טייער בעצאהלט. מיין צוריק געוואונענעם בליק, איך האב פאר דעם בעצאהלט מיט יאהרען פון מיין צייט וואס איך האב אויסגעבראכט אויף בטלנים איידער אוך דאס זיי נעקענען אזוי גוט ווי יעצט. איך האב פערלארען גאלדענע געלעגענהייטען, און פיל ארבייט וואס האט געווארט אויף מיר. ארבייט וואס איך האב פערנאכלעסיגט צוליעב אלערליי בטלנים וואס האבען מיך גע־וואלט אויסנצוצען. זיי זיינען דא אלערי־ליי סארטען, אזן זיי זיינען ערפאלג־רייך צו איינעסען זיך יענעם אין די ביי־נער. זיי קענען מאכען פראיעקטען און ספענדען מיליאנען (ניט זייערע) אויף פערשידענע פלעגען; זיי זיינען כלל טוער און ווייסען ניט פון וואנען אנצופאנגען: פאעסטען, וועלכע האבען מיט צוואנציג יאהר אפגעדרוקט א קליין ביכעל מיט ליערלאך. און דערפאר דייגקען זיי אז דר יאנצע וועלט איז זיי עפעס שולדיג; זיי זיינען גרויסע מוזיקאנטען. און זאגען אז די נאנצע וועלט האט זיך אויף זיי אנ־געעזטצט און מען פערגינט זיי ניט צו וועד־רען גרויסע; לעהרער וועלכע האבען קיינמאל ניט געלערענט: צייטונגס שריי־בער. — איבעראל זיינען זיי פול.

אונטער דיזע אומשטענדען זיינען נאטירליך פאראן צוויי פראגען צו ענט־שיידען; ערשטענס וואס זיינען די איי־נענשאפטען פון בטלנים אין אלגעמיין, און צווייטענס וואו דערקענט מען א בטלן, און אויך וואס אין א בטלן אין אלגע־מיין?

א בטלן איז מעהרסטענס א מענש וואס נוצט נור זיין צונג, דאס ריידען שטייגט אריבער זיין מוח אז זער איז פול אומעטום איז קאפע, און טעאטער, אין קלוב, — איבעראל וואו מען קען נור כאפען א שמועס. איבעראל וואו מען קען דעבאטירען, דאס איז זיין לעבען, זיין טעגליכע שפייז, זיין צוועק אין לעבען. ער וועט בעסער דעבאטירען איידער עסען און טרינקען, אז אזוי ווי ברויט איז טייערער פון דעבאטעס, האט ער אפט־מאל ביידע זאכען ניט. איהם קימערט ניט אויב פיעל מענשען הערען איהם, אדער ער רעדט צו עטליכע, און וואס איז נאך מעהר געפעהרליך, איז, וואס אפט־מאל איז דער בטלן טאקע א מענש מיט טאלאנטס.

זיין טאלאנט קען זיך ענטוויקלען, צום ביישפיעל מיר וועלען זאגען אז אמאל איז ער געווען א שטיקעל שרייבער. און ער וויל אז דערפאר זאל מען איהם אנער־קענען. ער וויל ניט וויסען אז ליטער־אטור מוז האבען לעהרע הינטער זיך. קריטיק און פערשטאנד. דאס פערשטעהט ער ניט, אויב ניט וואלט ער דאך קיין בטלן ניט געווען. ער קען ריידען וועגען פאעזיע, און נאך אזוינע זאכען. אבער ניט פון וויסענשאפט, געשיכטע, סטאטיס־טיק איידער נאטור געשיכטע, ווייל צו דעם מוז מען טאקע עפעס לערנען.

ער האט ליעב א וויץ, אן עפיגראם. דאס לעבען אליין דיהמ איהם ניט, אבער די קלענסטע קליינינקייט ריהרט איהם צו טרעהרען. דאס אומגליקליכער געטא־לען אריבער זיין מוח זאל זיין זעעלע, דאס איז נור פאר איהם א טעמע צום ריידען און ריידען. דאס לעבען פון אנדערע און זאגאר זיין איינגען לעבען איז פאר איהם נור מאטעריאל צום ריידען. אבער ניט פאר קיין טאטען, זאגאר זיין ערפאלג איז פאר איהם אן אונגליק. ער קען ריידען און ריידען פון א לידעל וואס ער האט אפגע־דרוקט מיט צעהן יאהר צוריק.

אויב ער איז ערפאלגרייך געווען און עטוואס מיט צעהן יאהר צוריק, וועט אליין ניט טאן קיין זאך. אויב ער האט א שטיקעל מוזיק. וועט ער זיין נאנצען לעבען פערברייגגען אין די קאפע הייזער און אויך דערצעהלען וועגען דעם. אויב ער איז אין רוסלאנד געווען זעקס מאנאט א פאליטישער ארעסטאנט, וועט ער די נעפסטע פופצעהן יאהר זיין א פריוווילי־גער ארעסטאנט אין די אמעריקאנער קלוב צימערען. דערצעהלענדיג פון זיינע ער־פאהרונגען. און זיין ווייב וועט ווארטען פאר איהם מיט'ן וועטשערע און דאס לעבען וועט ווארטען אויף איהם אום צו לע־בען. אויב ער איז אן ארווואקאט מיט א טרייב יוניאן פראקטיק, וועט ער פער־לירען זיינע פראצעסען אין געריכט און וועט זיי געווינען אין די טיי הייזער פון איסט בראדוויי. וועגן מיר וועלען אמאל אויסגעקוריט ווערען פון ווערטער און ריידען. וועט דאן דער בטלן לאזען נאך זיך אן אנדענקען פון שווארצע בלאטע, און מוטנע וואסער.

אוי לרשע ואוי לשכנו, און וועה צום בטלן, און א קלאג צו זיין חבר.

טער, און דער פארדרום איז נאך גרעסער, וואס די שפראך איז דערארגירט געווארען טייל־ווייז פון אזעלכע אידישע־ערשטע יואל ענטען און דער פארשטארבענער דוב בער באראוואו.

דאס בוך געווינט זעהר פיעל פון די פיעלע אילוסטראציעס און די בייגעלעגטע ארץ ישראל קארטען.

דאס בוך דארף זיך ניט נאר געפינען אין יעדען אידישען הויז, נאר מען דארף עס אויף לייענען, און וואס מעהר לייע־נען.

און רעדען מיר וועגען ארץ ישראל און די ארץ ישראל ליטעראטור, איז ווערט צו דערמאנען א צווייטע אויסגאבע וועגען ארץ ישראל אין העבראיש, וועל־כע איז יעצט ערשיענען אלס מזרחי אויס־גאבע.

„ארצנו", פון הרב יהודה ליב פיש־מאן ניט אן איבערבליק וועגען די גרענע־צען, איינוואוינער און נאטור פון פא־לעסטינא.

דאס ביכעל האט אויף א ביבליאגרא־פישע פארצייכנונג.

נייע אידישע אויסגאבען

דער גאליציאנער אידישער דיכטער ש. י. אימבער האט אנגעהויבען ארויס־צוגעבען אין עסטרייך א חודש זשורנאל פאר ליטעראטור און געזעלשאפטליכע פראגען. די נייע צייטשריפט, וועלכע הייסט „נייאלאנד" ווערט נעדרוקט מיט לאטיינישע אותיות.

אין דער דענישער שפראך זענען לעצטענס ערשיענען איינינע ביכער ווע־גען אידישע ענינים, וועלכע זענען אויס־גענומען געווארען מיט גרויס אינטערעס פון דעם דענישען עולם.

וועט מען זיך שלאגען אין 1919?

אין אן אמעריקאנער צייטונג איז אב געדרוקט א זעהר אינטערעסאנטער אר־טיקעל איבער דעם צושטאנד פון דע־מלחמה און איבער די אויסזיכטען פיר דעם קומענדען יאהר 1919. דער אר־טיקעל איז געשריבען פון דעם בע־ריהמטען קריעגס עקספערט פרענק סיי־מאנדס, און אט וואס ער שרייבט צווי־שען אנדערעס:

אין דעם מאמענט ווען מען ערוואר־טעט דאס א גרויסער און קריטישער קאמפיין זאל זיך באלד אנפאנגען איז פיליייכט ניט אם פלאץ צו בעשעפטיגען זיך מיט א פראגע, וואס עס וועט זיין אין 1919. אבער דאך ווען מען בע־טראכטט די מעגליכקייטן פון דעם קו־מענדען קאמפיין, קען מען כמעט מיט זיכערהייט זאגען דאס דיעזער קאמפיין וועט ניט זיין דער לעצטער, און אז ניט די עליים און ניט זייערע שונאים קענען ערווארטען צו האבען א בעשטימטען זיעג אין דיעזען יאהר.

עס וועט מוזען זיין נאך א קאמפיין אין 1919, ווייל עס איז יעצט ניט דער מינדעסטער באוויז דאס איר־גענד ווער פון די שטרייטענדע מעכטע קען ברענ־גען צו אזעלכע רעזולטאטען, וועלכע זאל־לען מאכען א פריעדען אונפארמיידליך.

פריעדען אין דיעזען יאהר קען נור מעגליך זיין אונטער איינע פון, די דריי באדינגונגען: ערשטענס אויב די עליים זאלען ביי דיעזען קומענדען קאמפיין גענצליך געשלאגען ווערען אלס א רעזול־טאט פון א דייטשען אנגריף צווייי־טענס אז די עליים זאלען אימשטאנד זיין צו פארנעהמען די פאזיציאן אלס אנגרייפער, און אז עס זאל פיר זיי מעגליך זיין צו טהאן דאס וואס ענגלאנד און פראנקרייך האבען נעפעהלט צו טאן ביי דעם מארן שלאכט. דריטענס ווען די צווייליע בעפעלקערונג פון די עליים אדער פון די שונאים, זאלען צוזאמענ־געבראכען ווערען און צווינגען די מיליי־טערישע מעכטע אויפצוגעבען זייערע קעמפפע אויף די שלאכטפעלדער ווער־כע האבען ביז יעצט נאך ניט געבראכט צו קיין ענטשיידענע רעזולטאטען.

נון, בעטראכטענדיג די פראגע וועגען דער מעגליכקייט פון א דייטשען זיעג, קען מען מיט זיכערהייט זאגען, דאס דער צושטאנד פון דעם קריעג פיר די לעצטע 2 מאנאטען ווייזט ניט אן בשום אופן אויף אזא מעגליכקייט.

ווען זאגאר אנגענומען אז די דייט־שען זאל שוין געלינגען צו קריגען די האפענס פון ענגלישען טאנאל נאך וועלכע זיי יאגען זיך יעצט, וועלען זיי נאך דאמיט נאר ניט געווינען, דערצו מוז מען ווייסען אז צו קריגען די טשאר־נעל האפענס וועט מוזען נעהמען א לאנגע צייט, און דאס וועט אבקאסטען אן אונגעהייערע צאהל פון מענשליכע קרבנות, אויסערדעם וועט דאס ניט נע־בען די דייטשען קיין איינציגע שטארט אדער פראווינץ וועלכע זיי האבען אין דער דעם לעצטען דרייזו וועלכע זיי האבען זיייער לעצטען דרייזו דאס דייטשלאנד אויף בדעה געהאט צו צוברעכען די ענ־לישע ארמיי, אבער דאס קען זי שוין ניט טאן ווען עס זאל איהר זאגאר געלינגען צו קריגען דעם „טשאנעל". די ענגלישע און פראנצויזישע ארמייען יוי־לען דורך דעם ניט צושיידעט ווערען און די ענגלישע ארמיי וועט נאך אליין האבען א פרייען וועג אום צוריקצוציהען זיך צו מערב זייט, ווען זי וועט דאס גע־פינען פאר נויטיג

מאכענדיג דערפון אלעס א סך הכל, קען מען זאגען, דאס דער גרעסטער מיי־ליטערישער זיעג וואס די דייטשען קענען האבען דיעזען יאהר איז דאס וואס זיי וועלען פילייכט פארכאפען די טשאנעל האפענס און צווינגען די ענגלישע ארמיי אז זי זאל זיך צוריקציהען צו מערב זייט פון דעם סאם, אבער אין פאל ווען דאס זאל פאסירען, און די עליים זאלען דורך דעם קריגען א טעריטאריעלען פערלוסט וועלען אבער דערפאר זייערע מיליטערי־שע פאזיציאנען בעדייטענד שטארקער ווערען, זייער פראנט וועט ווערען פיעל קלענער און מעהר קאנצענטרירט, און די געפאהרען פון זייער יעצטיגער געגע־גראפישער לאגע איבער דעם נארטהערען טייל פון פראנקרייך וועט ווערען פאר זיי אונבעדייטענד.

און ייעצט קומט א צווייטע מיליטערי־שע פראגע, און נעמליך: צו וועלען די עליים זיין איבערשטאנד צו ווערען די אנ־גרייפער נאכדעם ווי די דייטשען וועלען האבען שוין אויסגענוצט זייער רעזערוו? אבער לויט דער אינפארמאציאן וואס מיר בעזיצען שיינט דיעזעס צו זיין אן אונמעגליכקייט, סיידען אז דייטשלאנדס ארמיי זאל צוזאמענגעבראכען ווערען, וואס דאס איז פונקט אזוי אונמעגליך ווי עס איז אונמעגליך דאס צו ערווארטען פון די עליים ארמייען. גענעראל פאש האט ניט קיין גרעסערע ארמיי פון דיא דייטשען. די אמעריקאנער ארמיי וועל־כע בעוועגט זיך יעצט מיט א „טערקווייר־דיגער שנעלקייט, וועט אבער דאך ניט פערטיג זיין דיעזען יאהר פיר גרויסע און וויכטיגע אפעראציאנען. דאס בעס־טע וואס מען קען טהאן דיעזען יאהר מיט יד אמעריקאנער סאלדאטען איז צו בענוצען זיך מיט זיי אין די שטילערע טהיילען פון דעם ענגלישען און פראנ־צויזישען פראנט, וואו זיי קענען ביז א געוויסען גראד זיי בלויז ארויסהעלפען.

וואס מען קען אין אלגעמיין ער וואר־טען איז אז פאש וועט פערברויפען זיין ארמיי מיט גרויס שפארזאמקייט. ער וועט יערעפאלס ניט וועלען בלייבען הינטערשטעלען אין פערגלייך מיט הינ־דענבורגס ארמיי, פיליייכט וועט ער מעהר אין א געוויסער מאס איבערשטי־גען, אבער ניט אזוי שטארק אז ער זאל זיין אומשטאנד צו פערנעהמען דיא פאז־ציאן פון אן אנגרייפער, נאכדעם ווי ער און הינדענבורג וועלען ארום אקטא־בער צייט האבען פערלוידען פון א מי־ליאן ביז אנדערטהאלבען מיליאן מענ־שען אויף יעדער זייט אלס רעזולטאט פון דעם גרויסען קאמפיין וואס וועט זיך באלד אנפאנגען.

די פראבלעמע פון גענעראל פאש איז אלזא ניט צו יוערען דער אנגריפ־ביי דער ענדע פון דעם דייטשען דרייזו. ער קען ניט ערווארטען צו האבען א רע־זולט גרויס גענוג פיר אזא אונטערנע־מונג. זיין איינפאכע דיעזען יאהר איז בלויז אבצוהאלטען די דייטשען זיי־א מאנען אזוי פיעל פערלוסטען ווי נור מעגליך, און זיך אליין אזוי וועניג פער־לוסטען ווי מעגליך, אום אז אין 1919 זאל זיך דערפון אנפאנגען א קאמפיין, הונדענבורג וועדער זעהט דאס אלעס, און ער וויל קריגען זיין געפאלכטען זיעג איידער אמעריקא וועט פאלקאם פערטיג ווערען מיט איהר ארמיי.

און יעצט קומען מיר צו א דריטען פונקט: איז פראנקען א מעגליכקייט אז דאס ענגלישע אדער פראנצויזישע פאלק זאלען אזוי צוזאמענגעבראכען אז דאס זאל זיך מוזען אברופען אויף דער מיליי־טערישער סיטואציאן און אז די בעפעל־קערונג פון נארדערען פראנקרייך זאל מוזען זיך ארויסציהען פון זייער טע־ריטאריע? איך גלויב דאס ניט, אין פון די פעראנטוואורטליכע באריכטען וואס קומען צו מיר פון ענגלאנד און פראנקרייך איז נאנץ קלאהר צו זעהען, דאס א צוזאמענברעכען פון דיעזע פעל־קער אין דעם יעצטיגען מאמענט איז אן אונמעגליכקייט.

און וואס אבבעלאנגט וויען ער דייטש לאנד קען מען אויף דאס זעלבע בעהויפ־טען. דייטשלאנד האט פיד זיך ארגאנ־זירט די איסט, און האט געמאכט א בע־דייטענדען רעזולטאט אין דער יוועסט.

דייטשלאנד וועט געווים אויף פארע־רען אז מען זאל זי לאזען אנהאלטען פיר זיך אלעס וואס זי האט ערווארבען אין דער איסט.

פאר איהר וועט דאס זיין איינפאך א לעבענס פראגע, נאכדעם ווי אלע וועלט מארקעטס זיינען פיר איהר פערשלאסען געווארען. דייטשלאנד וויים, דאס אויב זי וועט ניט אנהאלטען איהרע פארנומענע טיילען פון רוסלאנד, און אויב זי זאל ניט קריגען איהר אויבער־מאכט איבער דר באלקאנען, דאן קומט איהר אויס בוכשטעבליך צו רואינירט ווערען אלס נאציאן. פון דער צווייטער זייט אבער וויסען די עליים דאס אויב זיי דערלאזען דייטשלאנד צו בעהערשען רוסלאנד, די באלקאנען און דעם שווארצ־ים, דאן מיינט דאס זיכער דיא מיליי־טערישע מלחמות, און דאס איז דאס געגען וואס די עליים קעמפפען יעצט אזוי ביטער.

דיעזער פאקט ווערט יעצט בעגריפען פון דעם גאנצען דייטשען פאלק, און מען קען דורך דעם ביז א געוויסען גראד ערקלעהרען די איינקייט וואס הערשט יעצט צווישען דעם דייטשען פאלק. זיי זעהן קלאהר אז זיי ערווארטעט א גא־ציאנאלער חורבן, און דער איינציגער אויסוועג דענקען זיי, איז צו קריגען וואס מעהר עראבערונגען און שאדענערזאץ.

און וועגן דער יעצטיגער קאמפיין וועט זיך ענדיגען און דייטשלאנד וועט נאך אמאל אנפאנגען איהרע פרידענס מא־ניעווערס, וועלען איהרע פאדערונגען ווי דער אמאל זיין אזעלבע דאס די עליים וועלען זיי בלויז קענען אנגענעמען דאן ווען זיי וועלען זיי בעזיגעט, און בע־זיעגט וועלען זיי זיכער ניט זיין, און זיי וועלען נאך האבען הינטער זיך א נייע און פרישע מאכט אין דער אמעריקאנער ארמיי, וועהרענד דייטשלאנדס קרעפטען אזוי גוט ווי זייערע אינענע וועלען זיין אויסגעבאטערט, אדער אס וועניגסטענס פארברויכט אזוי, אז צו טראכטען וועגען אזא דרייזו ווי דער ווי זיי פיהרען יעצט אן וועט נאר קיין מעגליכקייט ניט זיין.

וואס אנבעלאנגט דער פראגע וועגען א הונגער אין דייטשלאנד וואס קען מא־כען דאס פאלק רעוואלטירען קען מען פיליייכט זיך פארשטעלען אז דאס פאלק זאל רעוואלטירען, אבער צו קיין בע־דייטענדע רעזולטאטען, וועט דאס ניט פיהרען. רוסלאנד איז דורך הונגער גע־פיהרען. דער בטלן איז אונפערמייד־ליך ווי דער טויט אליין. ער קריכט אריין אין אלע וועגען, ער בעהאלט זיך אונ־טער אלערליי מאסקעס, ער איז יונג, אלט, לייסט אן אנארכיסט, א ציוניסט, א רע־פארמער אדער ארטאדאקס, אבער ער קען זיך פון מיר מעהר ניט בעהאלטען. ווייל איך קען איהם צו גוט. ווייל איך האב פאר דעם טייער בעצאהלט. מיין צוריק געוואונענעם בליק, איך האב פאר דעם בעצאהלט מיט יאהרען פון מיין צייט וואס איך האב אויסגעבראכט אויף בטלנים איידער אוך דאס זיי נעקענען אזוי גוט ווי יעצט. איך האב פערלארען גאלדענע געלעגענהייטען, און פיל ארבייט וואס האט געווארט אויף מיר. ארבייט וואס איך האב פערנאכלעסיגט צוליעב אלערליי בטלנים וואס האבען מיך גע־וואלט אויסנצוצען. זיי זיינען דא אלערי־ליי סארטען, אזן זיי זיינען ערפאלג־רייך צו איינעסען זיך יענעם אין די ביי־נער. זיי קענען מאכען פראיעקטען און ספענדען מיליאנען (ניט זייערע) אויף פערשידענע פלעגען; זיי זיינען כלל טוער און ווייסען ניט פון וואנען אנצופאנגען: פאעסטען, וועלכע האבען מיט צוואנציג יאהר אפגעדרוקט א קליין ביכעל מיט ליערלאך. און דערפאר דייגקען זיי אז דר יאנצע וועלט איז זיי עפעס שולדיג; זיי זיינען גרויסע מוזיקאנטען. און זאגען אז די נאנצע וועלט האט זיך אויף זיי אנ־געעזטצט און מען פערגינט זיי ניט צו וועד־רען גרויסע; לעהרער וועלכע האבען קיינמאל ניט געלערענט: צייט